

Kirchliches Handlexikon. Ein Nachschlagebuch über das Gesamtgebiet der Theologie und ihrer Hilfswissenschaften. Wien, Leo-Gesellschaft. Od slova A-G.

Danas treba svećenstvu djelo, koje će ga brzo i temeljito uputiti u razna pitanja iz cijelog područja teologije. To su uvidjeli muževi, kojima je na čelu prof. Buchberger i počeli su izdavati „Kirchliches Handlexikon“. Držim, da im je to uspjelo, dapače usudio bih se ustvrditi, da je to najbolje djelo te vrste u teol. literaturi, koje na tako malo prostora (djelo će izaći u dvije sveske) toliko kritički obragjenog materijala pruža. Upravo je teško u kratkim crtama opisati, što sve taj „Lexikon“ sadržaje. On se obazire na sve teološke discipline i na filozofske probleme, koji stoje u svezi s teologijom. Iz teologije obragjena su pitanja: iz apologetike, povijesti dogmi, hagiografije, homiletike, katehetike, crkv. povijesti, crkv. prava, crkv. glazbe, crkv. geografije, crkv. umjetnosti, liturgike, patrologije, povijesti religija itd. Zatim se tumače razni pojmovi i termini iz dogmatike, morala i crkv. prava, te iz filozofije. Donosi historijat raznih svetkovina, te životopise raznih učenjaka (fil. i teol.) kao i njihova djela, razna biblijska imena i osobe, biografije glasovitih biskupa, redovnika i redovnica. Razlaže crkv. himne i donosi sadržaj sviju važnijih papinskih bula. Osobito valja naglasiti svu silu apol. pitanja, koja su upravo nagomilana u tom „Lexikonu“, što je danas od velike važnosti i koristi. Osobito u pohvalu treba istaknuti, što se taj „Lexikon“ bavi i slavenskim stvarima i što u literaturi citira i hrvatske pisce (na pr. Rački, Marković, Jelić, Bojničić). O slavenskim stvarima na pr. staroslavenska biblija, Bogumili, Jednota bratská, slavenske crkvene pjesme, glagolica itd. Govori o Cloviju, biskupu Jurju Draškoviću, Frankopanima itd. Informira korektno, samo na jednom mjestu stavlja hrv. biskupije megju magjarske, a za aprobaciju slavenske liturgije po Hadriju II. kaže jednostavno da je izmišljena.

Osim teoloških stvari obragjuju se

u tom „Lexikonu“, različiti predmeti, o kojima danas svećenstvo mora biti takogjer informirano (n. pr. alkoholizam, burza, email itd.). Na koncu svakog većeg članka citirana je literatura za taj predmet.

Čovjek ne bi vjerovao, koliko je tu materijala prikupljeno. To je bilo zato moguće, jer ima mnogo kratica (tumač kratica je dodan), stil je zbijen i kratak, a tisak malen, ali vrlo jasan i lako čitljiv. Pojedini su članci pregledni i logički gragjeni, a što je važno, debljim je tiskom istaknuto. Taj će Lexikon imati oko 25.000 članaka, a da će biti i solidni jamče nam imena 250 stručnjaka saradnika.

Djelo jošte nije dovršeno. Izaći će po prilici u 50 snopića (snopić stoji K 1'20). To djelo moralo bi biti u biblioteci svakog katoličkog svećenika.

Dr. Leopold.

Bullettino di archeologia e storia dalmata XXXIII. Spalato 1911.
Publicato per cura di Fr. Prof. Bulić.

I ovim je godištem marni naš arheolog znatno obogatio našu nauku, pa nije moguće u kratkom referatu pobilježiti sve ono obilje arheoloških i historijskih rezultata, kojima je Bulićevo istraživanje kroz godinu 1910. dozrelo. Istaknut ćemo ovdje samo njeke i za širu publiku zanimivije članke. U Osservazioni sul viaggio dell'imperatore Diocleziano da Ravenna a Nicodemia nell' a. 304. (pag. 88—102) dolazi Bulić na pitanje, kojim se je već g. 1908. u Bullettinu (p. 111 sq.) bavio. Car Dioklecijan proslavio je 20. novembra 303. svoja vicinalia u Rimu, a kako mu je boravak u prijestolnici bio nemio, već za nekoliko dana po cijoj znati krenekako priča Laktancije u djelu De morte tibus persecutorum, preko Ravenna Istok put Nikodemije. Za našu je do maču historiju vrlo važno znati, je li i kojim je našim krajevima car Dioklecijan na tom putovanju prošao. U svome broju od 16. travnja 1910. bavila se i Civiltà cattolica ovim pitanjem, pa je iznijela misao, da je car iz Ravenne krenuo put Akvileje, pa kopnom putovao u Pannoniju, na svu priliku bio u Sirmiju